

Hoạt động đánh giá kết thúc môn học Thực hành Chuyên ngành Mỹ thuật tại Trường Đại học Đồng Tháp

Nguyễn Thị Bích Thuận*, Lê Mạnh Hà*

*Khoa Giáo dục Thể chất - Sư phạm Nghệ thuật, Trường Đại học Đồng Tháp

Received: 17/3/2024; Accepted: 26/3/2024; Published: 3/4/2024

Abstract: Testing and evaluation in education are indispensable activities to determine the effectiveness of implementing teaching goals. Evaluation in the fine arts is showed activities of awareness, analysis, and evaluation of aesthetic factors; reproduce and apply aesthetic elements through specific application products. The final course evaluation process has through 5 steps. It brings many benefits to students and lecturers.

Keywords: Assessment, practice subjects, four steps of subject assessment, comments, capacity, aesthetics...

1. Đặt vấn đề

Đánh giá trong giáo dục là quá trình hình thành những nhận định, xem xét kết quả công việc dựa vào sự phân tích thông tin thu được, đối chiếu với các tiêu chuẩn đã đề ra nhằm đề xuất những quyết định thích hợp để cải thiện thực trạng, nâng cao chất lượng và hiệu quả hệ thống giáo dục.

Cụ thể hơn, kiểm tra, đánh giá trong giáo dục là hoạt động không thể thiếu nhằm xác định hiệu quả của việc thực hiện mục tiêu dạy học, từ đó định hướng và thúc đẩy giảng viên (GV) đổi mới phương pháp dạy học, thúc đẩy sinh viên (SV) đổi mới phương pháp học tập nhằm nâng cao chất lượng thực hiện mục tiêu giáo dục.

Ngành Mỹ thuật là một ngành trong giáo dục nghệ thuật, đào tạo và phát triển năng lực thẩm mỹ và giáo dục thẩm mỹ cho người học. Do đó, việc đánh giá trong ngành Mỹ thuật được thể hiện qua các hoạt động như: nhận thức yếu tố thẩm mỹ, phân tích đánh giá các yếu tố thẩm mỹ; tái hiện và ứng dụng các yếu tố thẩm mỹ.

Các môn học chuyên ngành thuộc chương trình đào tạo giáo viên mỹ thuật của Trường Đại học Đồng Tháp đều nằm trong nhóm đào tạo thuộc về giáo dục thẩm mỹ. Việc đánh giá kết quả học tập của SV mỹ thuật trong các môn chuyên ngành mang tính chất của đánh giá về nhận thức yếu tố thẩm mỹ, tái hiện và ứng dụng các yếu tố thẩm mỹ thông qua sản phẩm ứng dụng cụ thể.

Trong bài viết này, chúng tôi giới thiệu về hoạt động đánh giá của chuyên ngành Mỹ thuật thông qua hoạt động chấm bài kết thúc môn học chuyên ngành (môn Thực hành) tại Trường Đại học Đồng Tháp.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Nguyên tắc tổ chức hoạt động đánh giá kết thúc môn học

Với mục tiêu “Nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện”, giáo dục nghệ thuật nói riêng và giáo dục thẩm mỹ nói chung luôn được Đảng và Nhà nước đặc biệt quan tâm. Nghị quyết số 29 - NQ/TW ngày 4/11/2013 của Đảng về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đã đề ra nhiệm vụ, giải pháp: “Đổi mới chương trình nhằm phát triển năng lực và phẩm chất người học, hài hòa đức, trí, thể, mỹ; dạy người, dạy chữ và dạy nghề... Chú trọng giáo dục nhân cách, đạo đức, lối sống, tri thức pháp luật và ý thức công dân... Bên cạnh đó, nghị quyết còn nhấn mạnh về: “Đổi mới căn bản hình thức và phương pháp thi, kiểm tra và đánh giá kết quả giáo dục, đào tạo, đảm bảo trung thực, khách quan”. Theo đó có sự phối hợp sử dụng giữa đánh giá của người dạy với tự đánh giá của người học; đánh giá của nhà trường với đánh giá của gia đình và xã hội.

Theo định hướng của Chương trình Giáo dục phổ thông mới (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT- BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo) với mục tiêu hình thành và phát triển nhiều phẩm chất yêu nước, trong đó cũng chú trọng đến sự phát triển năng lực thẩm mỹ cho người học. Do đó việc đào tạo người giáo viên mỹ thuật có thể hỗ trợ để học sinh phát triển được năng lực đó thì trước hết người giáo viên mỹ thuật tương lai (SV mỹ thuật) cần hội tụ được năng lực thẩm mỹ và cảm thụ thẩm mỹ. Nguyên tắc đánh giá kết thúc môn học chính là một bước hình thành và rèn luyện năng lực này cho SV.

Hoạt động đánh giá kết thúc môn học là quá trình thu thập và xử lý thông tin về tình hình học tập của SV đối chiếu với mục tiêu đã đề ra nhằm xác nhận kết quả học tập của SV tại từng thời điểm trong quá trình học tập; xác nhận sự tiến bộ từng bước về kiến thức, kĩ năng của SV theo các mục tiêu học tập cụ thể trong suốt một đơn vị bài học. Hoạt động đánh giá cũng tạo điều kiện để GV có cơ sở thực tế để nhìn nhận những điểm mạnh và điểm yếu của chính mình để tự hoàn thiện hoạt động dạy, nâng cao chất lượng và hiệu quả.

2.2. Quy trình tổ chức đánh giá kết thúc môn học chuyên ngành Mỹ thuật

Kiểm tra, đánh giá kết thúc môn học ngành mỹ thuật nhằm mục đích giúp SV cảm nhận được khả năng tư duy và sự tiến bộ trong học tập về cả phẩm chất lẫn năng lực cá nhân. SV tham gia, sử dụng các công cụ nhận xét, đánh giá để nâng cao ý thức tự học, tự trau dồi những phẩm chất đặc thù của môn mỹ thuật: chăm chỉ học tập, hiểu các giá trị thẩm mỹ trong đời sống và nghệ thuật, phát triển năng lực phân tích, đánh giá các yếu tố tạo hình mỹ thuật về đường nét, hình mảng, màu sắc, sắc thái cảm xúc, phong cách nghệ thuật; phát triển năng lực ngôn ngữ và khả năng biểu đạt ngôn ngữ và nhất là tinh thần tự học của bản thân SV. Ngoài ra còn rèn luyện sự tự tin và bảo vệ quan điểm cá nhân trong mỗi bài học, môn học.

Đối với chuyên ngành Mỹ thuật, sản phẩm bài kết thúc môn học thường là các bài vẽ của các môn thuộc thực hành, ngoại trừ các môn thuộc lý thuyết như: Lịch sử mỹ thuật, Mỹ thuật đương đại, mỹ thuật học ... Do đó quy trình đánh giá bài thi kết thúc môn học tại Trường Đại học Đồng Tháp thông thường theo quy trình 5 bước và mỗi bước đều mang lại những lợi ích đối với hoạt động dạy và học. Thông thường quy trình 5 bước được thực hiện đối với hoạt động đánh giá bài tập hết môn thông qua Hội đồng chấm điểm.

Bước 1: GV nêu lại các tiêu chí, nội dung yêu cầu của môn học, bài thi kết thúc môn học, nêu những nhận xét chung về quá trình thực hiện môn học. Qua đây, SV sẽ một lần nữa nắm rõ yêu cầu của bài kết thúc môn học để có những nhận xét đánh giá bài học (sản phẩm) của bản thân và các SV khác.

Hình 2.1. GV hướng dẫn nêu tiêu chí, nội dung yêu cầu của bài học trước Hội đồng chấm điểm

Bước 2: SV trình bày, nhận xét, đánh giá bài làm của bản thân:

- Trình bày ý tưởng, ý đồ thể hiện trong bài học, quá trình thực hiện bài học từ giai đoạn GV đưa ra yêu cầu bài đến lúc hoàn thành.

- Nêu lên những phần thể hiện thành công và hạn chế trong bài vẽ, có thể nêu nguyên do thể hiện chưa thành công.

- Tự đánh giá điểm bài làm trên phiếu chấm điểm.

Ở bước này, SV rèn luyện được khả năng phân tích, nhận xét, đánh giá bài học dựa vào các tiêu chí đưa ra của môn học. Là cơ hội để SV trình bày được những ý tưởng, ý đồ của bản thân trong bài vẽ một cách rõ ràng hơn. Rèn luyện khả năng trình bày một vấn đề trước đám đông. Phát huy tính độc lập sáng tạo của SV, tránh được chủ quan, máy móc trong quá trình kiểm tra, đánh giá của GV. Thông qua hoạt động này, SV cũng được rèn luyện và phát triển kỹ năng thuyết trình.

Hình 2.2. SV trình bày nhận xét, đánh giá bài làm của bản thân

Bước 3: Các SV khác nêu nhận xét, góp ý về bài làm của bạn.

Đối với các môn học thiên về sáng tạo, nhất là các bài tập chuyên ngành Mỹ thuật, mỗi bài học của SV sẽ có những sự thể hiện khác nhau, mang lại các sản phẩm có phong cách và đặc trưng khác nhau. Tuy cùng một yêu cầu bài nhưng cách thức trình bày, chọn đối tượng thể hiện, màu sắc, cách thể hiện ... sẽ không giống nhau. Mỗi bài sẽ có những ưu điểm và nhược điểm riêng, do đó giai đoạn SV nhận xét bài của bạn trong quá trình chấm điểm tạo cơ hội để học hỏi từ bài bạn. Nêu lên được điểm tốt và chưa tốt của bài bạn cũng là rút kinh nghiệm cho bản thân.

Trong bước này là giai đoạn tương đối sôi nổi của quá trình chấm bài. Cùng một bài làm có thể các SV sẽ đưa ra các ý kiến nhận xét khác nhau, mỗi bạn sẽ dùng lập luận của mình để lý giải cho nhận xét đó. Những ý kiến nhận xét không như ý đồ của tác giả thì tác giả của bài làm sẽ có những phản hồi để bảo vệ những thể hiện của bản thân trên tác phẩm. Ở bước này, GV đóng vai trò là người tổ chức, điều tiết để SV làm việc.

Hình 2.3. SV nhận xét về bài của bạn

Bước 4: GV hướng dẫn và thành viên trong Hội đồng chấm điểm nêu nhận xét, đánh giá bài cho SV.

Một sản phẩm của môn học hoàn thành là kết quả của một quá trình làm việc của SV trong suốt thời gian diễn ra môn học. Trong thời gian đó, SV đã được GV hướng dẫn, góp ý trong suốt các giai đoạn làm bài. Mỗi SV sẽ có những cách xử lý bố cục, đậm nhạt, màu sắc khác nhau tạo ra những tác phẩm có giá trị thẩm mỹ khác nhau. Trong bước này, những nhận xét góp ý của các thành viên trong hội đồng chấm điểm ở một cách nhìn khách quan và đầy đủ hơn. Mỗi thành viên có những góp ý về các yếu tố khác nhau trên bài vẽ sẽ giúp SV rút ra được những kinh nghiệm để khắc phục cho những tác phẩm sau này.

Bước 4 là bước SV sẽ nhận được nhiều nhận xét góp ý về tác phẩm của mình, khả năng của SV được ghi nhận trong nhận xét đánh giá này là động lực để SV tạo hứng thú cho các môn học tiếp theo.

Hình 2.4. Các GV của Hội đồng nhận xét, đánh giá bài vẽ của SV

Bước 5: Hội đồng hội ý đánh giá điểm bài học của SV dựa trên các tiêu chí của môn học theo đề cương chi tiết môn học.

Qua quy trình 5 bước đánh giá kết thúc môn học,

mỗi thành viên tham gia quá trình đánh giá đều thu về những lợi ích khác nhau. SV được thể hiện quan điểm của cá nhân thông qua bài học và bước thuyết trình, phản biện bảo vệ ý kiến cá nhân, tiếp thu những ý kiến nhận xét của hội đồng đánh giá để cải thiện vào những môn học tiếp theo. GV có thể rút ra được những kinh nghiệm để điều chỉnh việc dạy học cho phù hợp trong những môn học sau này. Quản lý bộ môn sẽ có căn cứ để điều chỉnh các quy định và yêu cầu môn học nhằm xây dựng và cải tiến chương trình để phù hợp với thực tế.

3. Kết luận

Hoạt động đánh giá đối với môn học Thực hành trong chuyên ngành Mỹ thuật là một hoạt động rất quan trọng đối với SV và GV. Nó không chỉ giúp SV lĩnh hội thêm kiến thức mà nó còn giúp cho SV có cơ hội nhìn nhận và đúc rút được những kinh nghiệm cần thiết thông qua phần đánh giá, nhận xét của các thầy cô. Là SV sư phạm, các em được tham gia phản biện, đưa ra những thắc mắc, qua đó giúp cho các em mạnh dạn và tự tin hơn trong việc trình bày ý kiến trước tập thể. Ngoài ra thông qua hoạt động đánh giá, nhận xét của đồng nghiệp và ý kiến phản hồi và thắc mắc của SV, GV có thể rút ra những kinh nghiệm cần thiết trong hoạt động dạy của mình.

Bộ môn Mỹ thuật, Trường Đại học Đồng Tháp đã luôn chú trọng yếu tố chấm điểm và đánh giá hội đồng trong những hoạt động chấm bài thi kết thúc môn học thực hành từ rất nhiều năm nay. Chính vì thế mà SV rất chú trọng vào cách thức của buổi chấm bài hết môn và càng trân trọng tác phẩm của bản thân mình sáng tạo ra. SV luôn cảm thấy tác phẩm của mình được thầy cô, bạn bè trân trọng và yêu thích, từ đó SV có động lực hơn trong học tập và sáng tạo. Trong nhiều năm qua, rất nhiều bài thi kết thúc môn học của SV đã được đánh giá ở mức độ tác phẩm nghệ thuật và được đi tham dự triển lãm ở nhiều nơi. Đã có rất nhiều tác phẩm đạt những giải thưởng nghệ thuật trong các cuộc triển lãm trong và ngoài tỉnh.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông năm 2018*, Hà Nội.
- [2]. Lê Thanh Lộc (1998), *Từ điển Mỹ thuật*, NXB Văn hóa – Thông tin Hà Nội
- [3]. Nguyễn Trân (2005), *Các thể loại và loại hình mỹ thuật*, NXB Mỹ thuật, Hà Nội.
- [4]. Thái Bá Vân (1997), *Tiếp xúc với nghệ thuật*, Viện Mỹ thuật Hà Nội.
- [5]. <https://khaothi.online/cac-khai-nim-c-bn-trong-kim-tra-danh-gia>